

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра історії та політичної теорії

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри

 Г.Л. Первий

30 серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Демографічна політика: історія та сучасність»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітня програма	Соціальна антропологія
Спеціалізації	-
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Термін викладання	7-й семестр
Мова викладання	українська

Викладач: к. і. н., доцент Овдін О.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Демографічна політика: історія та сучасність» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Соціальна антропологія» спеціальності 032 Історія та археологія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. історії та політичної теорії. Дніпро: НТУ «ДП», 2023. 15 с.

Розробники:

Овдін Олександр Володимирович – доцент, кандидат історичних наук.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 032 «Історія та археологія» (протокол № 4 від 30.08.2023 р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	7
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури.....	7
6.3 Критерії.....	8
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти на базі найновіших здобутків історіографії комплексу компетентностей у сфері демографічного розвитку та демографічної політики, у т. ч. засвоєння знань щодо теорії, правових основ, принципів, цінностей методів, технологій демографічної політики з урахуванням захисту національних інтересів, необхідності забезпечення сталого розвитку та подолання демографічної кризи. Вивчення дисципліни передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань у здобувачів вищої освіти.

Реалізація мети вимагає трансформації дисциплінарних результатів навчання та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	Зміст
ДР1	Розуміти поняття, сутність, основні теоретичні засади й типологію демографічної політики та державного впливу на демографічні процеси
ДР2	Знати історіографію проблем демографічної політики
ДР3	Продемонструвати знання основних типів джерел демографічної політики та вміння здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для встановлення причинно-наслідкової зв'язки між демографічними подіями
ДР4	Продемонструвати знання зарубіжного історичного досвіду здійснення демографічної політики та особливостей демографічної політики зарубіжних країн у наш час
ДР5	Продемонструвати знання історичного досвіду здійснення демографічної політики на території нашої держави та особливостей демографічної політики України у наш час
ДР6	Розуміти сутність міграцій, їх роль у контексті демографічного розвитку та особливості державного регулювання міграційними процесами
ДР7	Розуміти зв'язок між тенденціями демографічного розвитку з напрямками демографічної політики та шляхів подолання демографічних проблем. Вміти інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід демографічної політики

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Всесвітня історія	Знати основні політичні процеси на рівні регіонів, окремих держав та у всесвітньому масштабі
Демографія	Знати основні закономірності відтворення населення, механізми взаємозв'язку соціального, економічного і демографічного розвитку, взаємодії населення і навколишнього середовища

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

	Розподіл за формами навчання, години		
	денна	вечірня	заочна

Вид навчальних занять	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	75	30	45	-	-	-	-	-
практичні	45	18	27	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	48	72	-	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	75
ДР1	Тема 1. Теоретичні засади демографічної політики	12
	1.1. Поняття та сутність демографічної політики	
	1.2. Типи демографічного розвитку. Основні напрями та методи проведення демографічної політики	
	1.3. Збір демографічної інформації. Поточний облік населення. Проведення переписів населення	
	1.4. Зв'язок демографічного розвитку із соціальною сферою. Вплив демографічної кризи на систему соціального захисту	
ДР2 – ДР3	Тема 2. Історіографія та джерела демографічної політики	15
	2.1. Початок дослідження проблем демографічної політики	
	2.2. Вітчизняні дослідження в сфері демографічної політики до 1991 р.	
	2.3. Дослідження проблем демографічної політики на сучасному етапі	
	2.4. Види джерел демографічної політики	
ДР4	Тема 3. Світовий досвід демографічного розвитку та демографічної політики	12
	3.1. Демографічний розвиток та демографічна політика у європейських країнах	
	3.2. Демографічний розвиток та демографічна політика на пострадянському просторі	
	3.3. Демографічний розвиток та демографічна політика у країнах Америки	
	3.4. Демографічний розвиток та демографічна політика у країнах Близького Сходу, Південної Азії та Азіатсько-Тихоокеанського регіону	
	3.5. Демографічний розвиток та демографічна політика у країнах Субсахарської Африки	
ДР5	Тема 4. Особливості демографічного розвитку та демографічної політики в Україні	12
	4.1. Демографічний розвиток України та зміни демографічної політики у ХІХ – ХХ ст.	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	75
	4.2. Демографічна криза в Україні та її складові у роки незалежності. Народжуваність в Україні. Смертність в Україні	
	4.3. Регіональні аспекти демографічної кризи в Україні	
	4.4. Еволюція демографічної політики в Україні у роки незалежності	
ДР6	Тема 5. Міграційні аспекти демографічного розвитку та демографічної політики в Україні	12
	5.1. Поняття та сутність міграцій та управління міграційними процесам	
	5.2. Еволюція внутрішніх та зовнішніх міграцій в Україні у роки незалежності	
	5.3. Вплив міграцій на основні демографічні показники в Україні. Позитивні та негативні наслідки трудової міграції українців за кордон	
	5.4. Проблема біженців та внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Загострення проблеми в Україні після початку повномасштабної військової агресії	
ДР7	Тема 6. Проблеми удосконалення демографічної політики та розробка сучасної Стратегії демографічного розвитку	12
	6.1. Напрями підвищення народжуваності в Україні	
	6.2. Напрями подолання надмірної смертності в Україні	
	6.3. Напрями балансування міграційних процесів та вирішення проблеми ВПО	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	45
ДР3	1. Моніторинг демографічних процесів як складова демографічної політики. Переписи населення	9
ДР4 – ДР5	2. Світовий та вітчизняний досвід стимулювання народжуваності	9
ДР7	3. Визначення особливостей динаміки демографічного розвитку України на місцевому рівні (області, районі, територіальній громаді)	9
ДР7	4. Визначення особливостей динаміки міграційних процесів в Україні на місцевому рівні (області, районі, територіальній громаді)	9
ДР7	5. Можливості адаптації світового досвіду демографічної політики в умовах сучасної України	9
	РАЗОМ	120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; письмова екзаменаційна робота
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати письмову екзаменаційну роботу, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кожен екзаменаційний білет містить 5 питань для розгорнутої відповіді.

Значення оцінки за виконання екзаменаційної роботи визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточною.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності 	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей,	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<ul style="list-style-type: none"> - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)</p>	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовуються лабораторне та мультимедійне обладнання; дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Васильєва Н. В. Методологічні засади державного управління демографічними процесами як умови забезпечення сталого розвитку в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електр. журнал*. 2020. № 10. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/10_2020/5.pdf.

2. Долінченко О. М., Кризина Н. П. Досвід великих країн щодо державного регулювання демографічних процесів у великих містах. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електр. наук. фахове видання*. 2014. № 3. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=689>.

3. Долінченко О. М. Категорійно-понятійний апарат державного регулювання демографічних процесів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 8. С. 140–145.

4. Кравченко М. В., Мельничук Л. М. Механізми державного регулювання демографічного розвитку: теоретичний аспект. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2014. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Patp_2014_1_10.pdf.

5. Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики: колективна монографія / за ред. Е. М. Лібанової. Київ: Ін-т демографії та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи НАН України, 2014. 380 с.

6. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія. Київ: НІСД, 2018. 472 с.

7. Муц Л. Ф. Формування та реалізація державної міграційної політики: монографія. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2019. 418 с.

8. Овдін О. В. Вплив пандемії коронавірусу на смертність у провідних країнах Європейського союзу. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України. Матеріали 18-ї регіональної науково-практичної конференції* (13 травня 2021 р., м. Дніпро). Дніпро : ДРІДУ НАДУ. 2021. С. 143–146.

9. Овдін О. В. Демографічний розвиток та демографічна політика України у 2014 – 2019 рр. *Соціально-гуманітарні виміри правової держави: еволюційна парадигма. Збірник тез матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 19 березня 2019 р.). Дніпро : ДДУВС. 2019. С. 305–310.

10. Овдін О. Демографічні аспекти розвитку Дніпропетровської області після завершення війни. *Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю* (м. Дніпро, 4 травня 2023). Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. С. 159–161. URL : <https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf.php>.
11. Овдін О. В. Демографічні аспекти членства Великої Британії в ЄС та Брекзиту. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України. Матеріали 16-ї регіональної науково-практичної конференції* (16 травня 2019 р., м. Дніпро) – Дніпро : ДРІДУ НАДУ. 2019. С. 79–82.
12. Овдін О. В. Державне управління демографічними процесами: монографія. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 312 с.
13. Овдін О. В. Державне управління демографічними процесами : огляд сучасної фахової вітчизняної літератури. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 4. URL : http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/4_2021/35.pdf.
14. Овдін О. В. Організація державного моніторингу демографічних та етнонаціональних процесів у Казахстані: досвід для України. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Д. : ДРІДУ НАДУ. 2014. Вип. 4 (23). С. 102–110.
15. Овдін О. В. Надання допомоги при народженні дитини як напрям державної демографічної політики. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Д. : ДРІДУ НАДУ. 2015. Вип. 3 (26). С. 152–161.
16. Овдін О. В. Організація перепису населення Великої Британії 2011 р.: досвід для України *Державне управління та місцеве самоврядування*. Д. : ДРІДУ НАДУ. 2014. Вип. 3 (22). С. 181–190.
17. Овдін О. В. Проєкт «Оцінка чисельності наявного населення України» у контексті моніторингу демографічних процесів на сучасному етапі. *Вчені записки кафедри документознавства та інформаційної діяльності (КДІД) НМетАУ: зб. наук. праць*. Вип. 2 / ред. кол.: О. В. Михайлюк (голова ред. кол.) та ін. Дніпро : НМетАУ. 2020. С. 53–62.
18. Овдін О. В. Подолання демографічної кризи та її наслідків у місті Кривому Розі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 7. С. 71–76.
19. Овдін О. В. Поняття та категорії державного управління демографічними процесами. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Державне управління. Т. 32 (71). 2021. № 3. С. 8–12.
20. Овдін О. В. Проблема визначення чисельності населення України у контексті моніторингу демографічних процесів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 123–129.
21. Позняк О. В. Проблеми реалізації імміграційної політики України. *Проблеми реалізації Стратегії державної міграційної політики України: зб. матеріалів наук.-практ. конф* (19 груд. 2019 р.). Київ: НІСД, 2019. С. 63–68.

Інтернет-ресурси

1. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua
2. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.ukrna.kiev.ua/ukmalib>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
4. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
5. ЛігаБизнесИнформ. URL: www.liga.net.
6. Диалог.иА. URL: <http://dialogs.org.ua/theme.php> .
7. Центр Разумкова. URL: <http://www.uceps.org.ua/ua/section/International>.
8. Агентство гуманітарних технологій. URL: <http://www.aht.org>.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Демографічна політика: історія та сучасність»
для бакалаврів освітньо-професійної програми «Соціальна антропологія»
зі спеціальності 032 Історія та археологія

Розробник:
Овдін Олександр Володимирович

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19